

ARENGUSEIRE KESKUS

Platvormitöö Eestis – hobi või eluline vajadus? Mida näitavad värsked andmed?

Johanna Vallistu (Arenguseire Keskuse ekspert, TalTechi doktorant),
Dr Kaire Holts (TalTechi järeldoktor-teadur)

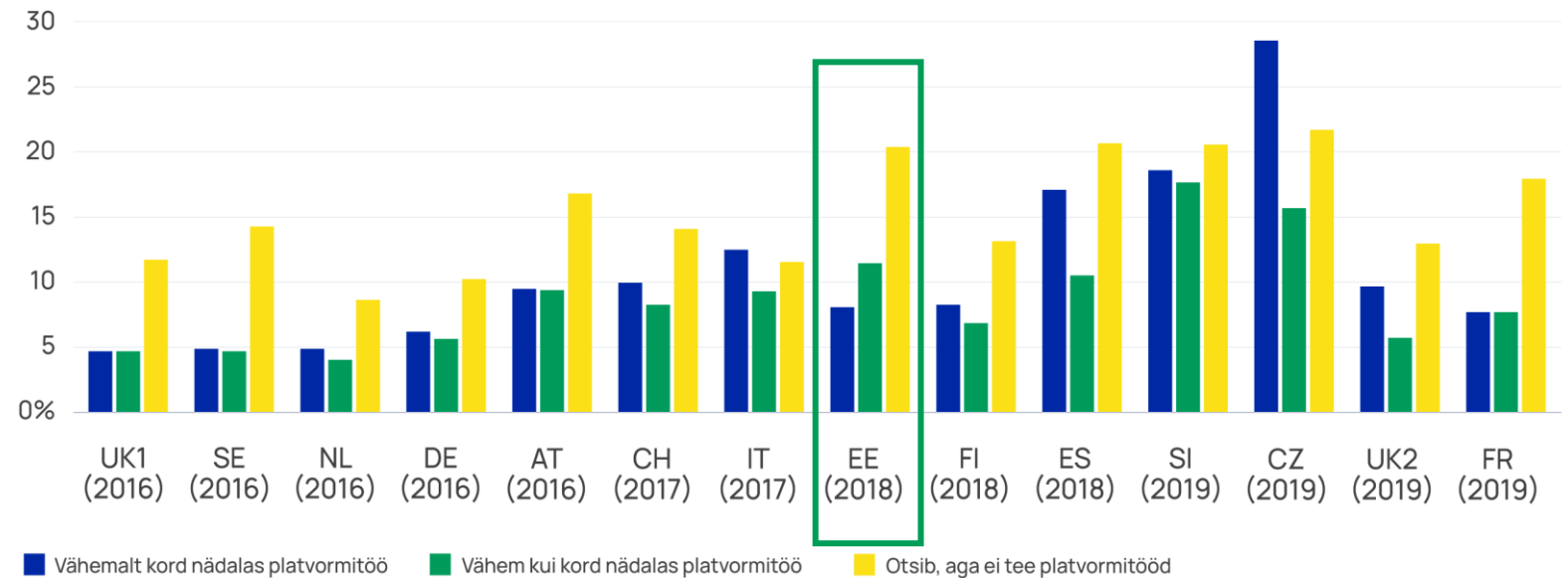
10.06.2021 Arenguseire Keskuse
konverents „Teistmoodi tulevik“

Tänane ettekanne

- Platvormitöö levik Eestis aastal 2021. Arenguseire Keskuse platvormitöö küsitlusuuringu tulemused (Johanna Vallistu)
- Platvormitöötajate profiilid ja motivatsioon: paindlikkus vahetuskaubana? (Kaire Holts)

Meenutus aastast 2018

Platvormitöö küsitlus 2021

Märtsis 2021, esindusliku valimiga (2000 vastajat) veebipaneel, vanuses 18– 64, täitja SaarPoll

- Kuidas on platvormitöö **ulatus** muutunud võrreldes 2018. aastaga?
- Milline on platvormitöötajate **tööaeg, sissetulekud, sotsiaalkaitse**?
- Kuidas platvormitöötajad üksteisest erinevad?

Mis on platvormitöö?

Digitaalse töövahendusplatvormi abil leitud töötste tegemine erinevatele klientidele:

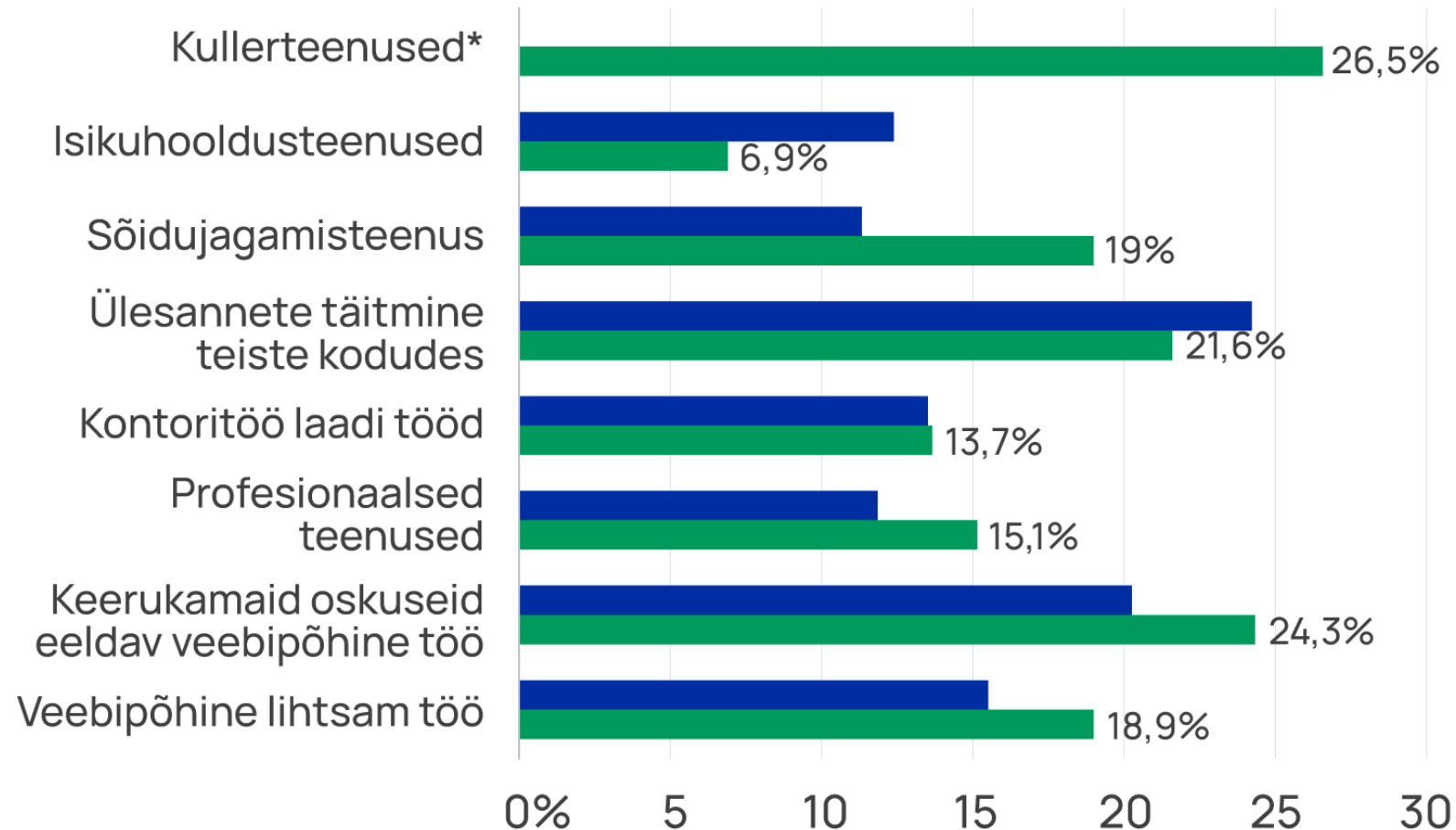
- **sõidujagamisteenuse pakkumine** nt Bolti, Uberi, Yandexi vahendusel;
- **toidu kohaletoomise või muude kullerteenuste pakkumine** nt Wolti, Bolti vahendusel;
- **erinevate tööde tegemine teiste inimeste kodudes** (ehitustööd, remont, koristamine, lapsehoid, aiatöö jmt) nt Taskus, GoWorkaBiti, Handiesi vahendusel;
- **isikuhooldusteenuste pakkumine** (juukselõikus, massaaž, maniküür jmt) nt Taskus, CareMate'i vahendusel;
- **jooksvate asjatoimetuste või bürootööga tegelemine kliendi ruumides** nt GoWorkaBiti vahendusel;
- **administratiivse töö tegemine või väiksemate ülesannete täitmine** (nn *click work*) nt Amazon Mechanical Turki, Clickworkeri, Upworki vahendusel;
- **loomingulise või IT-alase töö tegemine** (kujundamine, toimetamine, tarkvaraarendus või tõlkimine jmt) nt Upworki, DesignCrowdi, Freelanceri, Fiverri vahendusel;
- **professionaalsete teenuste pakkumine** (õigusabi, raamatupidamine jmt) nt UpWorki, Freelanceri, Fiverri vahendusel.

Regulaarselt teeb platvormitööd 7% elanikkonnast

Platvormitöö sagedus	2021	2018
Vähemalt kord nädalas	7% (u 56 000 inimest)	8,1%
Vähemalt kord kuus	11,9% (u 96 000 inimest)	10,3%
Vähemalt kord aastas	20,2% (u 161 000 inimest)	16,9%
On kunagi üldse platvormitööd teinud (Kokku)	26% (u 208 000 inimest)	19,5%

- Iganädalaselt platvormitööd tegevate inimeste osakaal ei ole suurenenud
- Varasemast rohkem on neid, kes teevad „natuke“
- Me ei tea, kui palju on eesti või vene keelt mitte rääkivaid platvormitöötajaid või alaealisi platvormitöötajaid (kullerid, sõidujagajad)

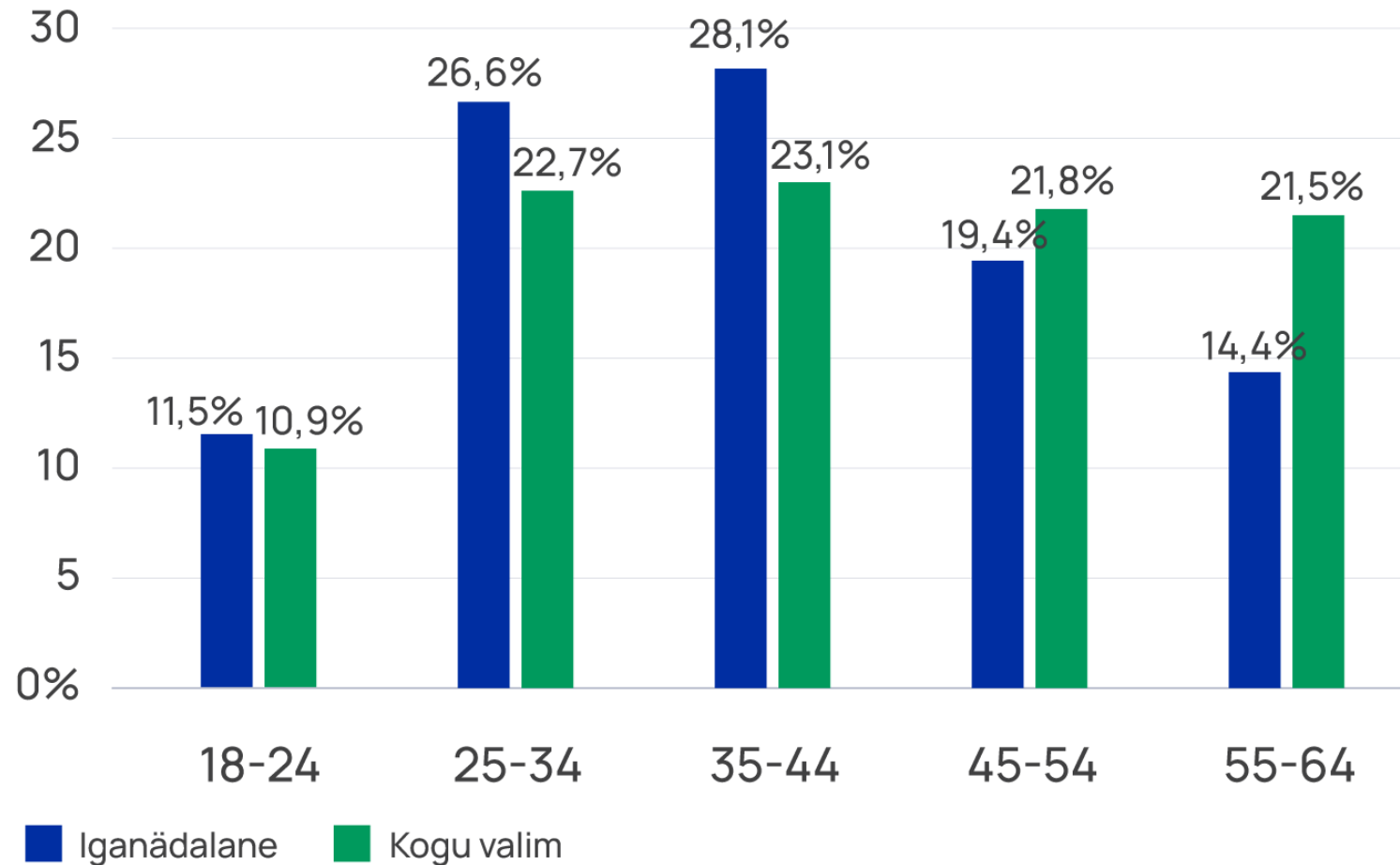
Enim on kasvanud veebipõhine platvormitöö

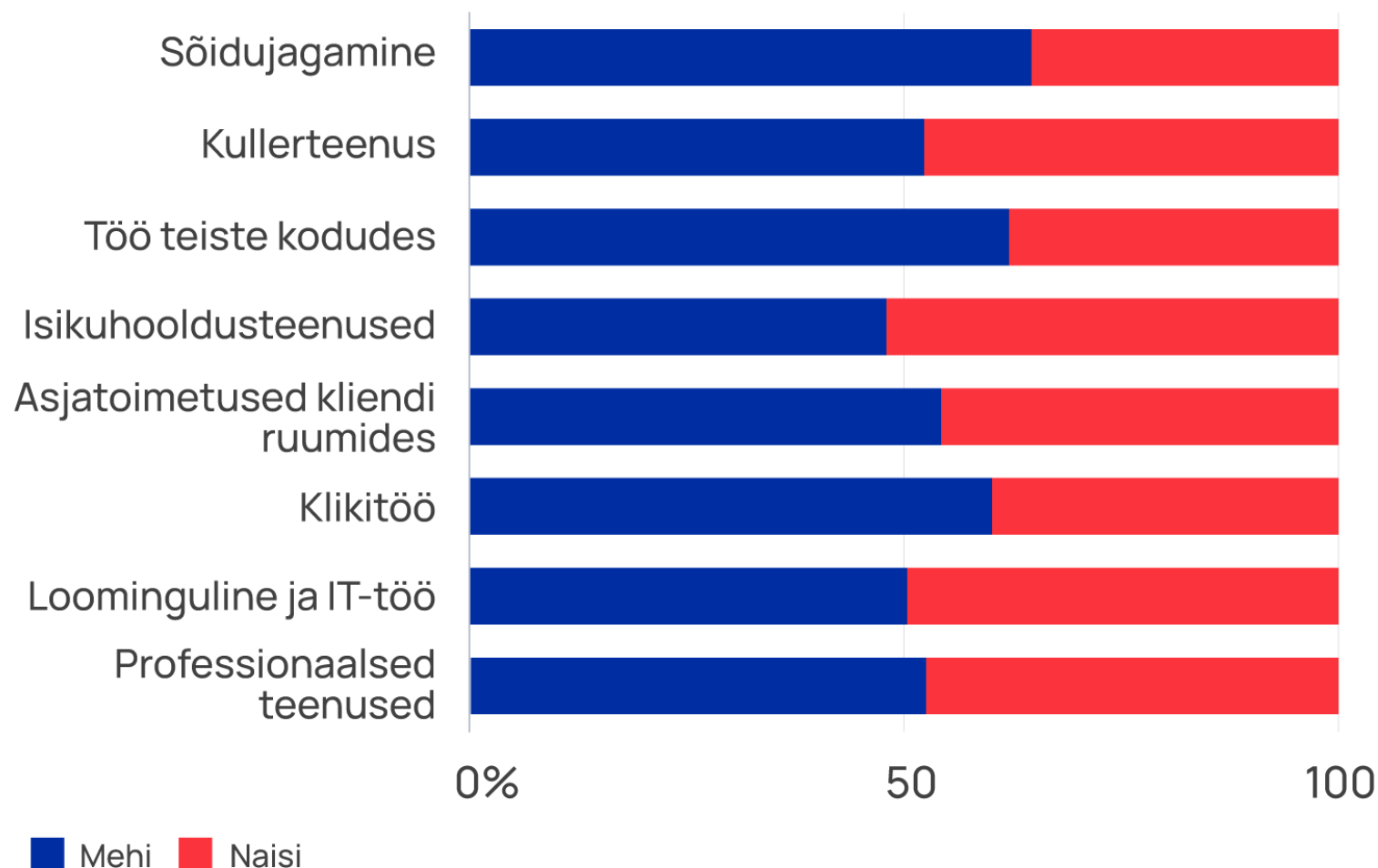
■ 2018 ■ 2021

*Kullerteenuste osakaal on tõenäoliselt oluliselt tõusnud, kuid tulemus ei ole üks-ühele võrreldav 2018. aasta tulemusega.

Platvormitöötajad on keskmiselt nooremad kui üldine elanikkond

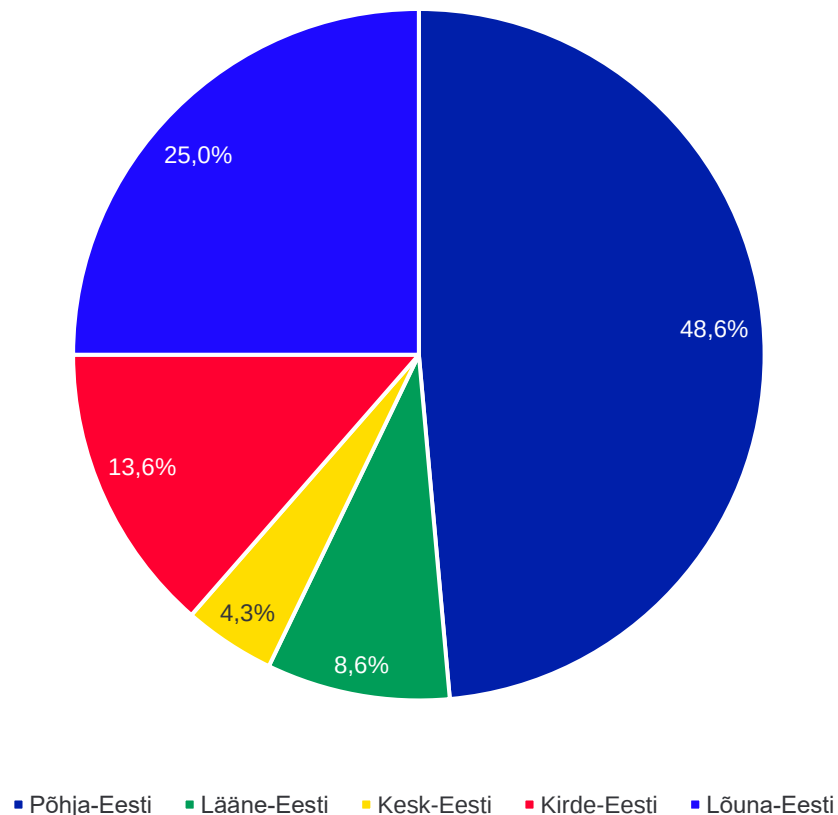
Platvormitöötajate sooline jaotus sõltub töö tüübist

Igal nädalal platvormitööd tegevatest inimestest on 51,4% mehed ja 48,6% naised.

Platvormitöö koondub tõmbekeskuste ümber

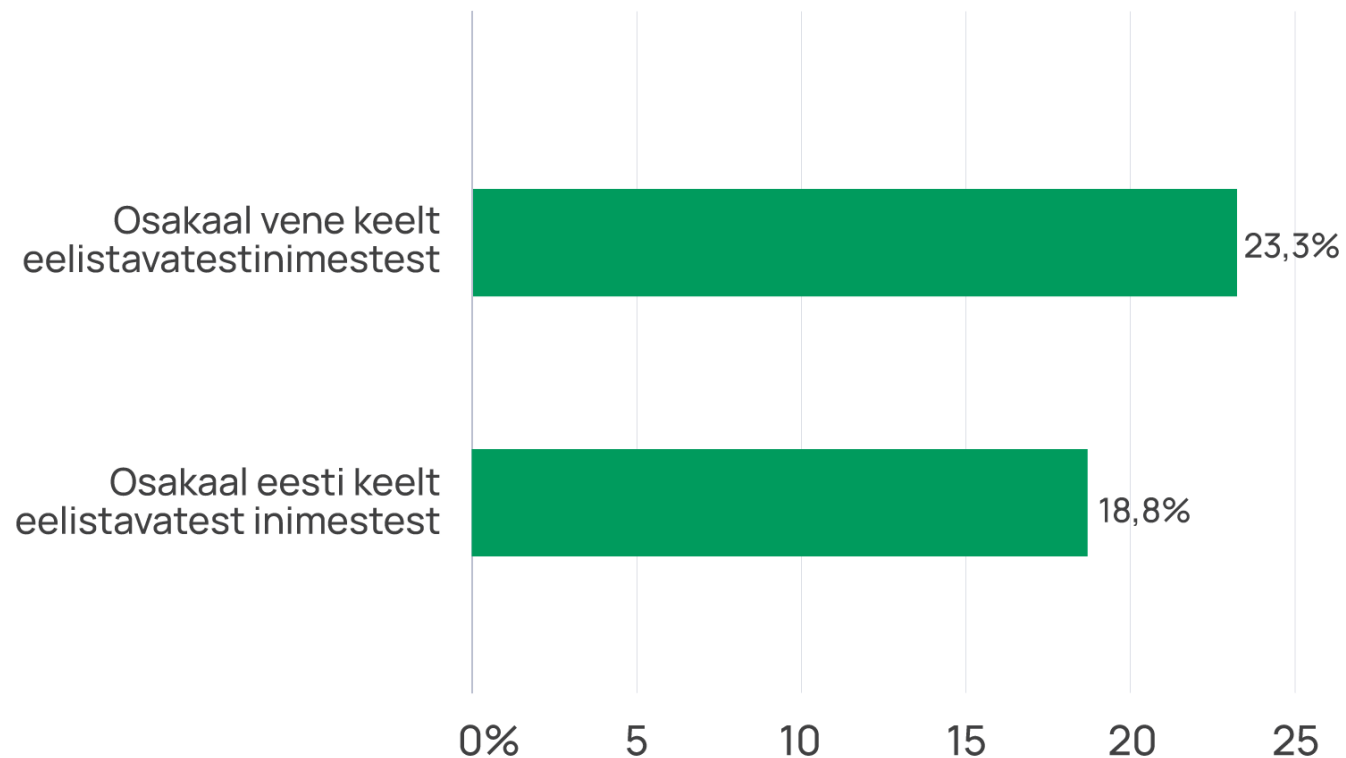
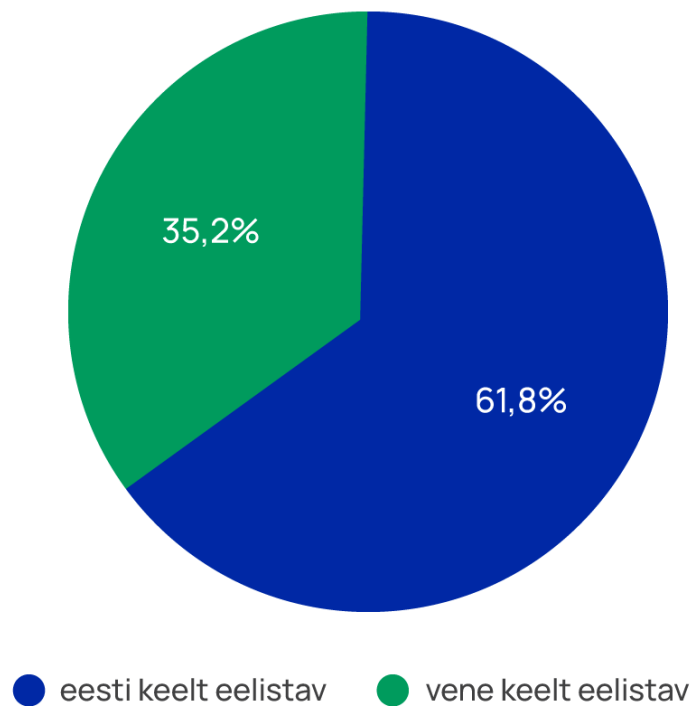
Regulaarsete platvormitöötajate elukoht

Iganädalastest platvormitöötajatest 75% elab linnas, 8% väikelinnas ning 17% maal.

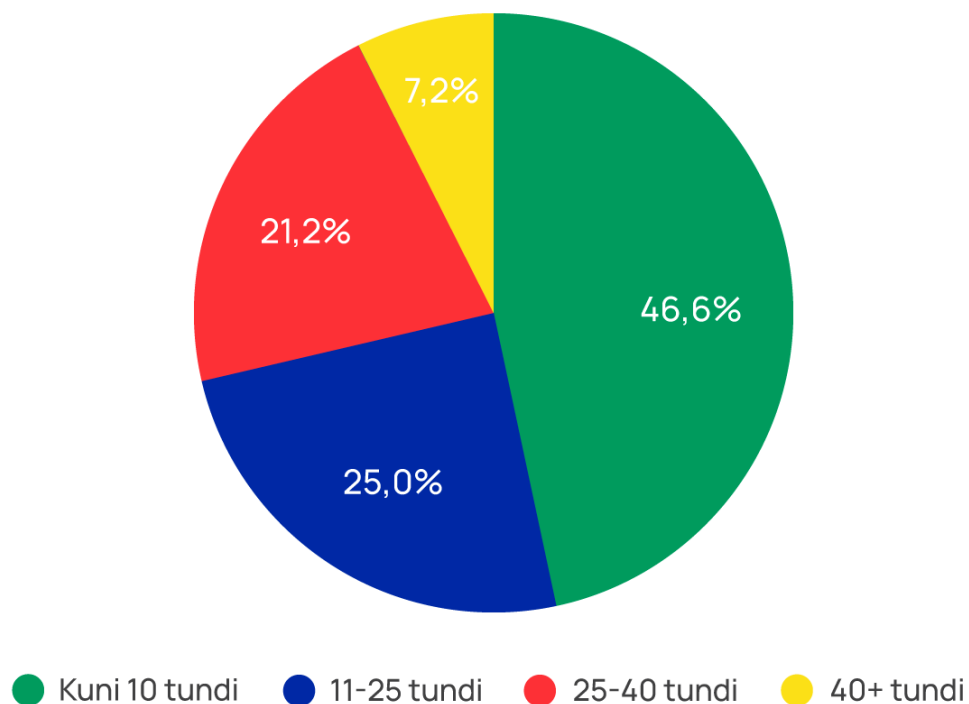
Vene keelt kõneleva elanikkonna seas on platvormitöö rohkem levinud

Vähemalt kord aastas platvormitöö tegijad

Viiendik platvormitöötajatest töötab **kokku** rohkem kui 40 tundi nädalas

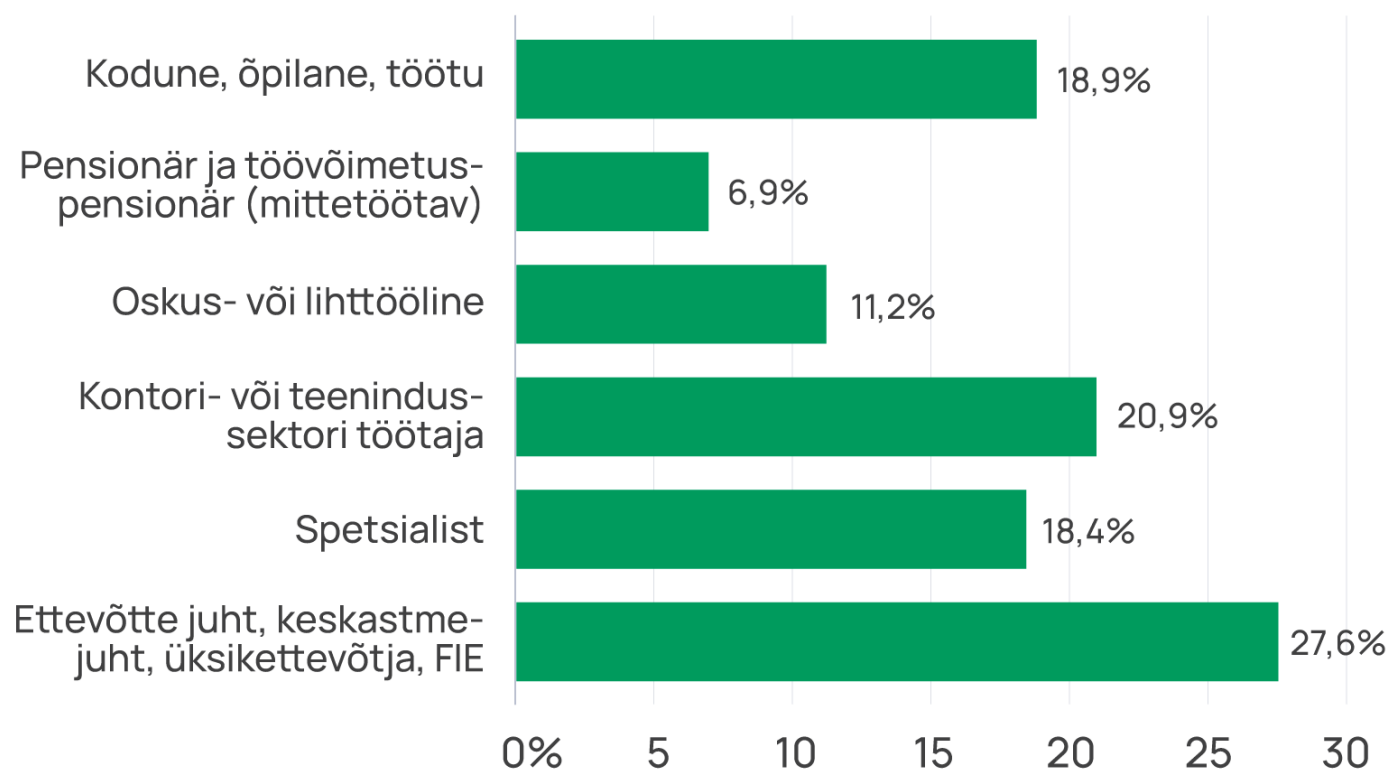
Keskmine töötatud tundide arv digiplatvormi(de) vahendusel nädalas

- Regulaarselt platvormitööd tegevate inimeste keskmine töökoormus ei erine nende inimeste töökoormusest, kes platvormitööd ei tee (keskeltläbi 38,5 töötundi nädalas).
- Kuid inimestel, kes töötavad kokku rohkem kui 40 tundi nädalas (u 20%), on oluliselt suurem ka platvormitöö tundide arv – keskmiselt 26 tundi nädalas.

Platvormitöö osakaal kogu sissetulekust on märgatav

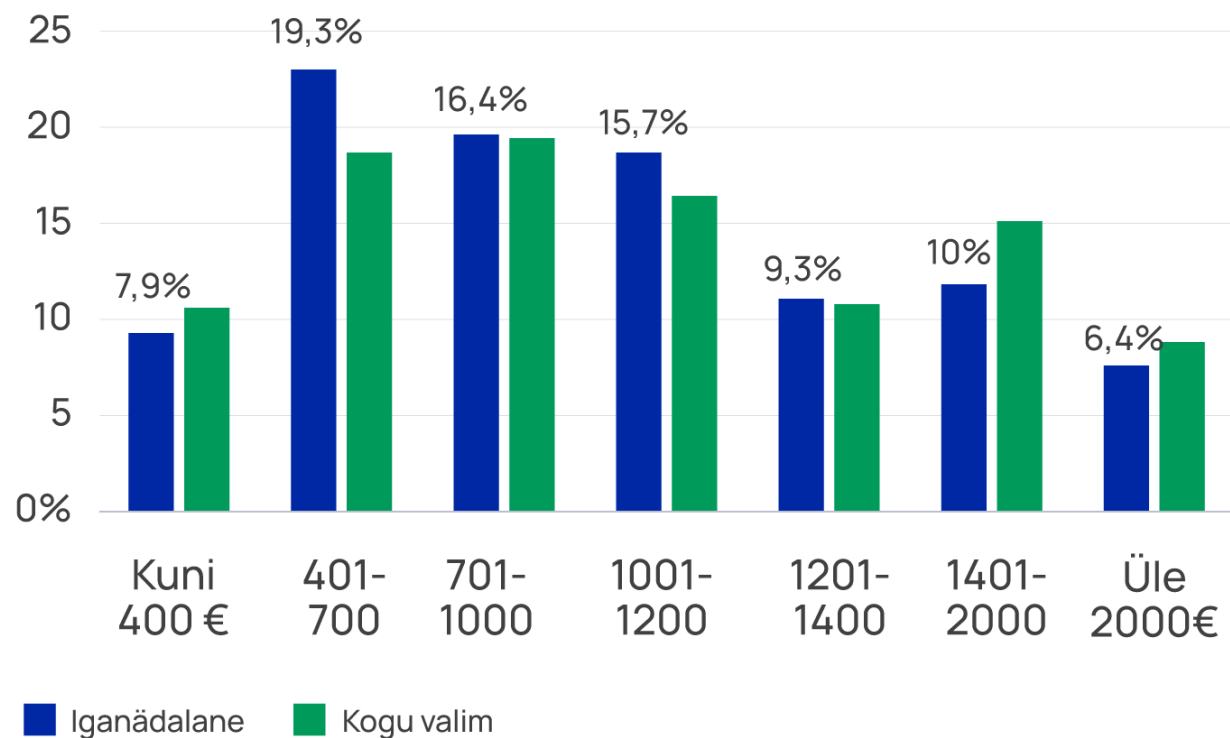
Platvormitöö osakaal platvormitöötajate netosissetulekus põhitegevuse järgi (%)?

- **Platvormitöötajad (kõik need, kes on viimase aasta jooksul platvormitööd teinud) teenivad platvormitööd tehes keskmiselt 18,4% oma netosissetulekust kuus.**
- Vähemalt pool sissetulekust moodustab platvormitöö **18,7%** regulaarsete platvormitöötajate jaoks (u 10 500 inimest).
- Ainus sissetulekuallikas on platvormitöö 4,4% platvormitöötajate jaoks (ca 4200 inimest) ning see osakaal ei ole võrreldes 2018. aastaga kasvanud.

Kui palju platvormitöötajad kokku teenivad?

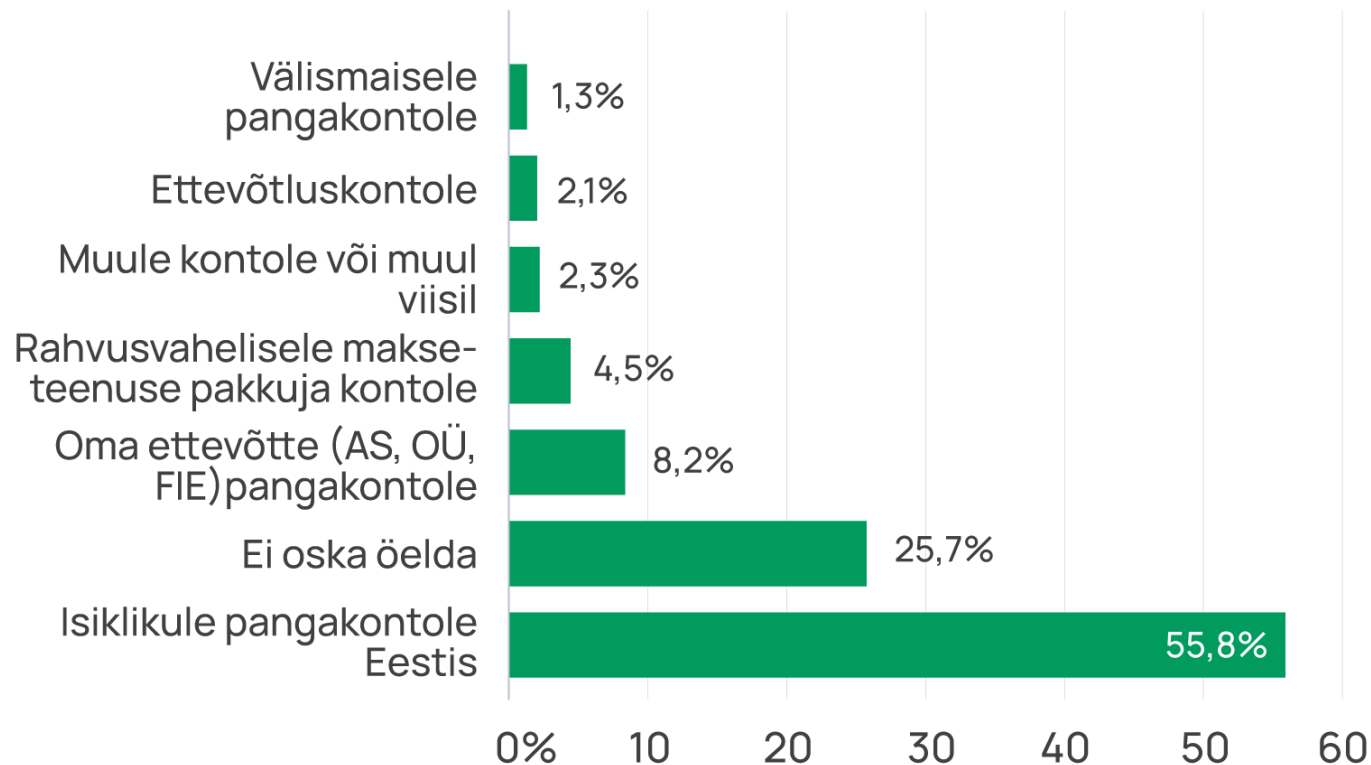
Platvormitöötajate ja kõigi vastanute netosissetuleku (kõik allikad) võrdlus

Platvormitöötajate keskmine igakuine **netosissetulek** kõikide sissetulekuallikate peale kokku on keskmiselt 1017€. Samal ajal on Eesti keskmine netopalk 1255€.

Veerand platvormitöötajatest ei tea, kuidas nende platvormitöö tulud on korraldatud

Kui teete digiplatvormi(de) vahendusel tööd, siis peamiselt millisele kontole Teie teenitud tulud laekuvad?

- Platvormitööd käsitletakse juhutuluna
- Platvormitöötajate sotsiaalkaitse üheks lahenduseks peetud ettevõtluskontot kasutab praegu üksnes 2% platvormitöötajatest
- Kui kõik need platvormitöötajad kasutaksid ettevõtluskontot, kes seni pole seda kasutanud ega ole ka ettevõtjad või FIE-d, siis nende aastane tulu küündiks **340 miljoni euron**i ja maksude summa **68 miljoni euron**i

Foto: Mart Production

Platvormitöötajate
profiilid ja
motivatsioon:
paindlikkus
vahetuskaubana?

Milline on platvormitöö kuvand Eestis?

Bolt kaasas 150 miljonit eurot

Suve kokkuvõte: toidukullerid läbisid kolme kuuga ligi 500 000 kilomeetrit (3)

Restorandid on kinni. Kuidas plaanivad neid aidata toidukullerid? (61)

Toidu tegemine võib muutuda vaid meeldivaks hobiks.

Kullerid võivad teenida väga kena kopika.

Töötus kasvab: üle tuhande inimese tahab minna toidukulleriks (64)

Toidu koju tellimise populaarus on tõusuteel. Kas Bolt ja Wolt palkavad ka lisakullereid? (1)

Wolt on villig: meie eesmärk on ehitada Taxifyga Euroopa suurim tehnoloogiaettevõtte

Toidukullerid laiendavad eriolukorras piirkondi ja vähendavad hinda (3)

Wolt laieneb Pärnusse ning pakub esialgu soodsat kohaletoomise tasu (6)

Miks valivad inimesed platvormitöö?

- Paindlikkus
- Madal sisenemise lävend
- Lisaraha

Millised on töötajate profiilid? Kuidas tehakse platvormitööd?

Täiskoormusega

- Püsiv töö (nt taksojuhid, veebiplatvormide töötajad)
- Ajutine töö, seniks kuni leitakse midagi paremat või minnakse teise tegevuse juurde tagasi nt kooli (nt toidukullerid)

Osakoormusega

- Muu täiskohaga töö kõrvalt
- Ettevõtlustegevuse kõrvalt
- Lisateenistus pensionile, vanemahüvitisele, töötutoetusele, töövõimetoetusele jne.
- Õpingute kõrvalt
- Soovitakse rohkem töötada aga ei leita piisavalt tööotsi

Platvormitööga seotud probleemid. Paindlikkus vahetuskaubana?

Riskidega ei tulda toime

- Ebaühtlane sotsiaalkaitse
- Kulude koorem (taksojuhid)

Töötajate omavaheline konkurents

- Ooteajad (tasustamata)
- Solidaarsuse puudumine

Algoritmidel põhineva haldamise mõju

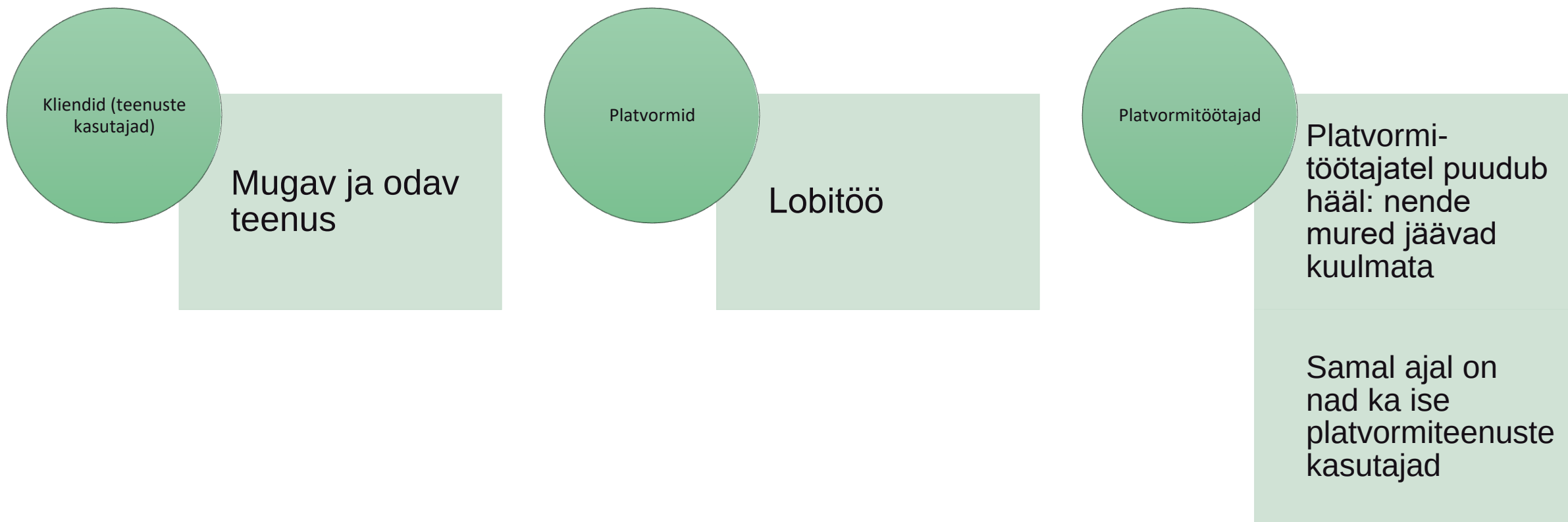
- Ettearvamatus (nt kontode sulgemised, muutuvad tasud)
- Töö intensiivistumine (kurnatus, vaba aja puudumine)

Ootused ja tegelikkus

- Sissetulek oodatust väiksem

→ **Tingimustega
lepitakse, kuna
tegemist on paindliku
ja ajutise tööga.**

Positiivse platvormitöö kuvandi kandjad

Platvormitöö kasutamata potentsiaal Eestis?

- Lahendamata vastutuse küsimus (sotsiaalkaitse, tööohutus)
- Platvormitöötajate kollektiivne võimekus (dialoog, kollektiivlepingud)
- Alternatiivsed platvormitöö mudelid (töötajate või kohaliku omavalituse initsiatiivil)
- Palgatase ja üldine toimetulek (palgavaesus, riiklikud toetused)

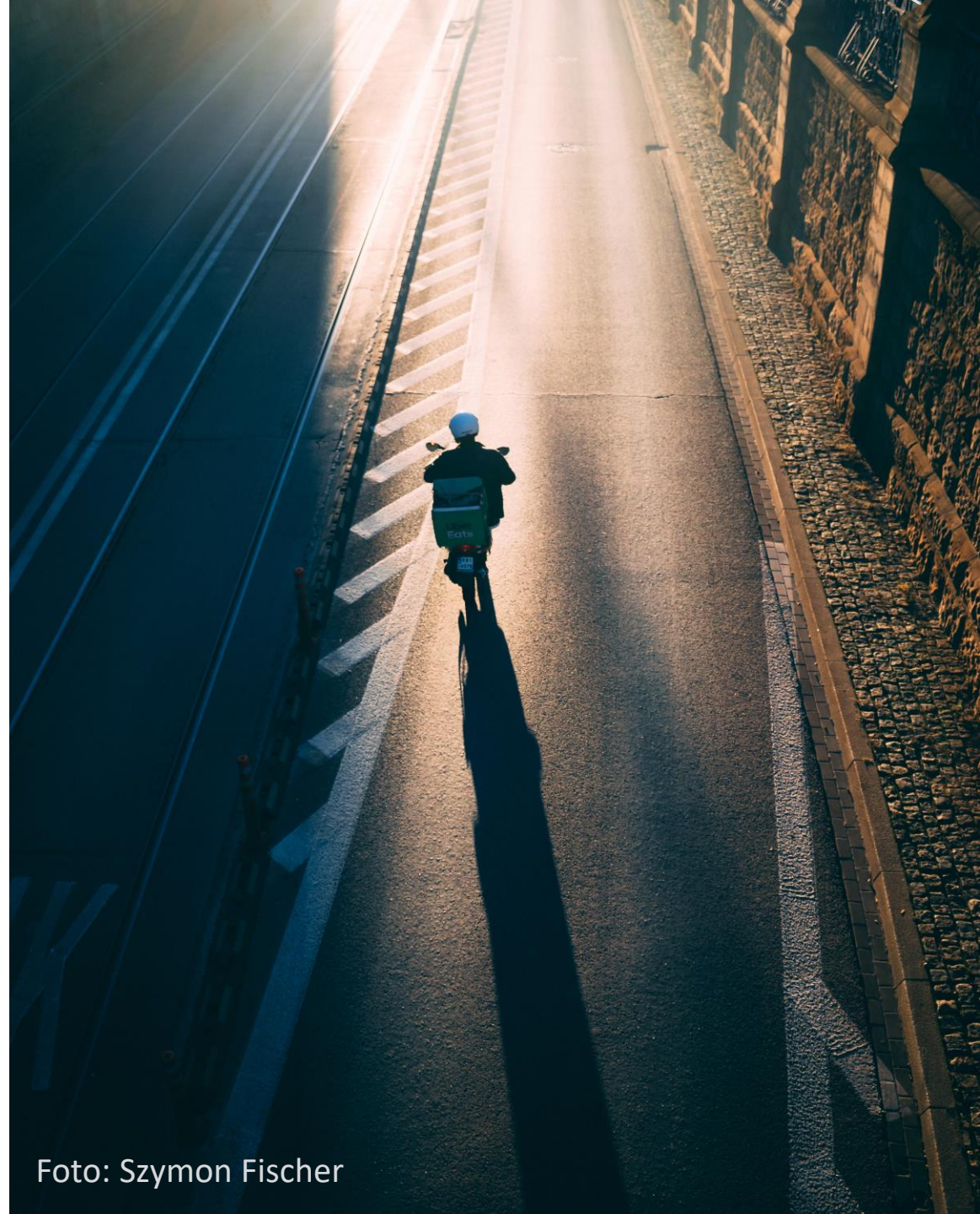

Foto: Szymon Fischer

Aitäh!

johanna.vallistu@riigikogu.ee*
kaire.holts@taltech.ee**

*Ettekandes esitatud uuringule viidates palume mainida allikat: Vallistu, J., Piirits, M., (2021) Platvormitöö Eestis 2021. Küsitlusuuringu tulemused. Arenguseire Keskus.

**Kaire Holtsi uurimistööd on finantseerinud Eesti Teadusagentuur (MOBJD451, 01.01.2020–31.12.2021) ja Euroopa Teadusnõukogu H2020 (grant nr 802512)